

Lisa 10: Valikainete ainekavad

1. Üldsätted

Valikaine on õppeaine, mille õpilane valib vastavalt oma huvidele, võimetele ja andele. Valikõppeaine õpetamine toimub 7. klassis vaba tunniressursi arvelt ning eesti keelest erineva kodukeelega õpilastele pakutava aine „keel ja kultuur“ õpetamine kooliastmete üleselt vastavalt laekunud sooviavaldustele nädala tunnikoormuse väliselt.

Valikaine „keel ja kultuur“ läbimine on vabatahtlik ning võimalik läbida vaid seadusliku eestkostja esitatud avalduse alusel. Grupp avatakse, kui laekunud avaldusi on vähemalt 10 ning grupp võidakse moodustada klassiastmete üleselt.

7. klassi valikõppeaine läbimine on kohustuslik, kuid seda on võimalik asendada huvihariduses või mõnes teises õppeasutuses omandatuga. Täpsem ülevaade tingimustest on Viimsi Kooli Õppekavas punkt 3.6. Kooli poolt pakutavate valikõppeainete valik võib aastate lõikes erineda. Valikõppeainete valik selgub hiljemalt õppeaasta alguseks ning õpilased teevad valiku hiljemalt septembri 3. nädalaks Stuudiumis. Valikõppeaine rühm avatakse, kui soovijaid on vähemalt 15. Rühma maksimaalse suuruse määrab valikõppeaine õpetaja. Rühma täitumisel antud valikõppeaine registreerumine sulgub. Valikõppeainete hindamine toimub mitmeeristavalt ning hindamiskriteeriumid esitatakse Stuudiumi õppeaine infos hiljemalt kursuse esimeseks tunniks.

2. Valikaine „keel ja kultuur“

Õpilase emakeeleõpetuse eesmärk on õpilases tekitada huvi vene keele arendamise vastu, toetada mitmekeelsuse arengut ja hoida sidet oma emakeelse kultuuripärandiga. Oma emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel luua seosed eesti keele kui teise keele ja kirjanduse õppimisega ning mõista keele ja kultuurilise tausta tähtsust üksikisikule, kogukonnale ja ühiskonnale. Emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel tähtsustada nii oma emakeelt kui ka väärtustada teisi keeli ja kultuure. On oluline, et võõrsil või kodukeelest erinevas keelekeskkonnas elav laps ei unustaks oma emakeelt ja et see areneks eakohaselt. Emakeel aitab arendada lapse mõtlemist, eneseväljenduse oskust ning mõjutab lapse kui isiksuse kujunemist. Emakeelt hästi valdav laps saab koolis paremini hakkama ka siis, kui kooli õppekeel ei ole tema emakeel. Keelt on võimalik õppida igas eluetapis, kuid ainult lapseas on seda võimalik omandada emakeelena.

Eri kultuure vaadeldes tuleb lisaks traditsioonidele käsitleda ka kaasaegset kultuurimaastikku, kaaskultuure, kultuurimaastiku muutumise põhjuseid, siduda ühiskondlike protsessidega, analüüsida erinevate kultuuride üksteise mõjutamist, seostada omavahel erinevaid kultuurielemente ning mh seostada neid ka tänapäeva Eesti ühiskonnaga.

Õpe on suunatud teadmiste omandamisele rahvuskultuurist ning emakeeles peamiselt suulise, kuid võimaluse korral ka kirjaliku suhtlemisoskuse arendamisele. Olulist rolli mängivad õpilase enda kaasatus, võimalikult lai autentsete tekstide kasutamine, näiteks multimeedia, erinevad mängud jmt.

“VENE KEEL JA KULTUUR”	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Valikaine õpetamisel keskendutakse emakeeleõpetuses peamiselt suulisele keelekasutusele, õpilane õpib kuulama, küsima, vastama, jutustama. Arendatakse sõnavara, õpilane omandab peamised lugemis- ja kirjutamisoskused, tutvub lastekirjanduse ning eakohaste kultuuritraditsioonidega. Eesmärk on õppida kasutama keelt erinevates suhtlusolukordades, olla teadlik emakeele tähtsusest ja luua side oma emakeelega.	
Õpitulemused	Õppesisu
Esimese ja teise kooliastme lõpuks: <u>Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane:</u> - osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; - kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid erinevates suhtlusolukordades; - kuulab kaaslaste seisukohti, arvestab nendega, avaldab ise arvamust; - annab tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet. <u>Teksti vastuvõtt, õpilane:</u>	Esimeses ja teises kooliastmes õpilane õpib kuulama, küsima, vastama, jutustama. Arendatakse sõnavara, õpilane omandab peamised lugemis- ja kirjutamisoskused, tutvub lastekirjanduse ning eakohaste kultuuritraditsioonidega. Esimesel etapil tutvustatakse õpilasi suulise rahvaloominguteostega, rahvapärimestega. Õppimise ülesandeks pole mitte ainult parimate rahvakunstiteostega tutvumine, vaid ka verbaalse loovuse, laste kujutlusvõime, kõne, mõtlemise arendamine, sõnavara suurendamine, ideede laiendamine meid ümbritseva maailma, inimeste, loomade, taimede kohta. Eesmärk on õppida kasutama keelt erinevates suhtlusolukordades, olla teadlik emakeele tähtsusest ja luua side oma emakeelega. Lisaks alustatakse esimeses kooliastmes emakeeles kirjutamise õppimist. Õpilane õpib lugema erinevaid tekste, analüüsima saadud teavet, seda struktureerima ja edastama nii suuliselt kui ka kirjalikult. Õpilane arendab oma keeleoskust keelekeskkonnas suheldes. Õpilane õpib keeli võrdlema ja kasutama keeleoskust teadlikult erinevates õpikeskkondades. Eesmärk on süvendada sidet oma emakeele ja päritolukultuuriga. Õppesisu valitakse selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja muu kultuuriga seotud teadmisi mitmekülgsest avardada. Sisu toetab õpieesmärkide saavutamist, õppes kasutatakse nii õpilase enda kogemusi kui ka kohalikke võimalusi. Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus.

• loeb kokkulepitud tekste ning leiab ise teemakohaseid teoseid ja tekstikatkeid; • kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks; • analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi ja teeb järeldusi. <u>Tekstiloomes, õpilane:</u> • kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja väljendeid; • loob juhendamisel eri liiki tekste. <u>Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane:</u> • õpilane oskab kirjeldada keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähendust; • kasutab emakeele õppimiseks teadlikult koolivälise emakeelse keskkonna võimalusi; • loeb eakohast kirjandust emakeeles.	Kõnekultuur. Vene keele trüki ja veebi sõnastikud. Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Fraseoloogismid. Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: käänduvad nimisõnad. Omadussõna iseloomustus. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Isikuliste asesõnade käänamine. Tegusõnade pööramine. Süntaks. Sõnaühendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Ortograafia ja interpunktsioon. Sõna juurmorfeemi õigekiri. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega. Tekst. Tekstiliigid: instruktsioon, käsikirjas kirjutatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus. Kommunikatsioon internetis. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine.
---	---

<u>Keelehoole, õpilane:</u> • mõistab emakeele struktuuri; • järgib õpitud keelereegleid; • kasutab keeleinfo leidmiseks erinevaid keskkondi.	Teksti teema ja peamõtte. Dialoog. Monoloog. Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt). Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse väljendamine. Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine.
Vene keel ja kultuur kolmanda kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane: • osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; • tegutseb eesmärgipäraselt erinevates suhtlusolukordades, analüüsib oma käitumist ja tegutseb vastavalt olukorrale;	Kolmandas kooliastmes on emakeeleõppe peamiseks ülesandeks teadmiste süvendamine õpilase keeleoskusest lähtudes. Õpitakse tõlgendama, analüüsima ning looma erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste. Õpilase suhe oma keele eripära, kultuuritraditsioonide ning keelekogukonnaga muutub mitmekülgsemaks. Õpilane kasutab oma süvenenud keeleoskust erinevates õpikeskkondades, toetades emakeeles õppides õppeainete kooli õppekeeles omandamist. Õpilane väärtustab oma emakeelt ja kasutab seda teadlikult ja loovalt erinevates suhtlusolukordades. Õpilane süvendab oma õpimotivatsiooni koostöös kooli ja kogukonnaga ning leiab võimalusi oma keeleoskuse arendamiseks ka väljaspool kooli. Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur.

• arutleb eakohastel teemadel, avaldab viisakalt ja põhjendatult arvamust, teeb järeldusi ja annab hinnanguid; • annab mõtestatud tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet ja vajadusel korrigeerib enda seisukohti. Teksti vastuvõtt, õpilane • loeb ja kuulab sihipäraselt emakeeles nii oma huvivaldkondade kui ka õppimist toetavaid tekste; • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid oma emakeeles ning teistes keeltes tekstide mõistmiseks, võrdlemiseks ja analüüsiks; • analüüsib eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi, analüüsib seoseid ja teeb järeldusi. Tekstiloomes, õpilane • kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja loominguulisi väljendeid;	Vene keele trüki ja veebi sõnastikud. Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Fraseoloogismid. Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: käänduvad nimisõnad. Omadussõna iseloomustus. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Isikuliste asesõnade käänamine. Tegusõnade pööramine. Süntaks. Sõnaühendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Ortograafia ja interpunktsioon. Sõna juurmorfeemi õigekiri. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega. Tekst. Tekstiliigid: instruktsioon, käsikirjas kirjutatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus. Kommunikatsioon internetis. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema ja peamõtte.
--	--

• loob arusaadava ja ladusa väljendusega eri liiki tekste. Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane • kirjeldab keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähtsust ja positsiooni teiste teda ümbritsevate keelte hulgas; • kasutab emakeelt teadlikult koolivälises emakeelses keskkonnas, sh emakeelset meediat; • valib ja loeb eakohast ilu- ja tarbekirjandust emakeeles. Keelehoole, õpilane • järgib emakeele õigekirja aluseid, tajub kõne- ja kirjakeele erisusi; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis; • kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid.	Dialoog. Monoloog. Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt). Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse väljendamine. Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine.
--	--

3. 2025/26 õppeaasta 7. klassi valikained ja ainekavad

2025/26 õppeaastal on valikaineteks:

- [Rootsi keel ja kultuur](#)
- [Praktiline inglise keel English through communication](#)
- [Soome keel ja kultuur](#)
- [Matemaatika huvilistele ja edasijõudnutele](#)
- [Väitluskursus](#)
- [Ansambli laul](#)
- [Turundus: kuidas luua maailma lähedaim bränd?](#)
- [Psühholoogiliste oskuste arendamine läbi soorituse](#)
- [Tehisintellekti ja generatiivse AI alused](#)
- [V-tech moodul](#)

3.1. [Rootsi keel ja kultuur](#)

Rootsi keele algkursus, kus keskendutakse eelkõige esmaseks suhtluseks vajalike keelendite õppimisele, aga ka Rootsi kui ühiskonna tundmaõppimisele. Kursuse keeletase jääb A1.1 – A1.2 tasemele, keeleõpet muudetakse vaheldusrikkamaks mänguliste ja loominguliste tegevustega. Kursus loob eeldused rootsi keele edasiõppimiseks. Kursus avardab õpilaste silmaringi ja arendab üldist keeletunnetust.

Rootsi keel ja kultuur

Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud:

Õpilane:

1. omab ülevaadet rootsi keele ja ühiskonna eripäradest; 2. saab hakkama igapäevaelu lihtsates suhtlusolukordades; 3. on õppinud väärtustama kultuuride eripalgelisust; 4. oskab luua seoseid Eesti ja Rootsi ühise mineviku ja kaasaegse tuleviku vahel; 5. on leidnud inspiratsiooni ja motivatsiooni rootsi keele õpingute jätkamiseks.	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. oskab tervitada, hüvasti jätta ja tänada; 2. oskab ennast tutvustada, rääkida oma perest ja hobidest; 3. oskab rääkida oma eelistustest ja vajadustest; 4. tunneb numbraid ja oskab neid kasutada erinevates olukordades – vanus, kellaajad, hinnad; 5. oskab rääkida, mida ta igapäevaselt teeb; 6. tuleb toime kaubanduses ja toitlustusasutuses; 7. oskab kirjeldada oma välimust; 8. oskab vastata endaga seotud küsimustele; 9. oskab küsida teed; 10. oskab kirjeldada oma elutingimusi; 11. tutvub rootsi keele foneetikaga; 12. tunneb Rootsi tähtsamaid rahvakalendripäevi; 13. oskab rootslasele rääkida Eestist; 14. oskab laulda laule, mida kõik rootslased peast teavad.	• Enda tutvustamine dialoogide abil. • Oma eelistustest rääkimine läbi mänguliste tegevuste. • Enda igapäevaelu toimingute ja elukeskkonna kirjeldamine läbi loominguliste tegevuste (joonistamine, esitlused). • Suhtlussituatsioonide läbimängimine (kaubandus, toitlustusasutused). • Rootsi tähtsamate tähtpäevade tähistamine. • Rootsi tähtsate kultuuri- jm. tegelaste tundmaõppimine (esitlus, filmid, raamatud). • Rootsi laulude ühine laulmine. • Rootsi toitade retseptide tundmaõppimine ja võimalusel valmistamine.

3.2. Praktiline inglise keel - English through communication

Selles tunnis suhtleme vaid inglise keeles. See valikaine sobib sulle, kui sa oled aktiivne suhtleja ning suhtled ka inglise keeles rõõmuga. Tundides räägime ja arutleme erinevatele elulistel teemadel, kasutame mängulist õpestiili, viime läbi mõned põnevad projektid, mis aitavad parandada suhtlemisoskust inglise keeles ning annavad esinemisjulgust. Näiteks on arvestuslikeks ülesanneteks teistele tunni läbiviimine sind huvitaval teemal ning läheme ka Tallinna vanalinna turiste intervjuerima, kus viid ise läbi intervjuud.

English through communication	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Õpilane: 1. kasutab omandatud inglise keele kõiki osaoskusi vahendina erinevate õppeülesannete täitmisel; 2. püüab hakkama saada erinevates suhtlussituatsioonides; 3. huvitub inglise keele õppimisest selleks, et suhelda teistest riikidest pärit inimestega; 4. arendab õpilase enesejuhtimise ja esinemisoskust; 5. omandab oskused edaspidiseks iseseisvaks inglise keele õppimiseks ning oma keeleoskuse pidevaks täiendamiseks; 6. õpib hankima ja kasutama vajalikku teavet (ka teiste õppeainete tarvis) sõnaraamatutest, internetist ja teistest infoallikatest; 7. arendab oskust väljendada enese ja rühma seisukohti ning oskab aktiivselt kuulata; 8. arendab erinevate osaoskuste kaudu iseseisva mõtlemise ja analüüsi võimet.	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. oskab ennast tutvustada, rääkida enda hobidest, perest, koolist; 2. oskab läbi viia intervjuud välismaalasega; 3. oskab projektõppe võtteid kasutades ülesandeid lahendada; 4. oskab informatsiooni süstematiseerida ja kokkuvõtteid teha ning neid suuliselt esitada; 5. oskab tutvustada oma kooli, kodukohta ja riiki eelnevalt väljatöötatud kava alusel;	Enesetutvustuse koostamine IKT vahendeid kasutades. Projektina viib iga õpilane läbi ühe tunni, kus valmistab ette presentatsiooni ennast huvitaval teemal, tutvustab seda teistele, kasutades IKT vahendeid ning seejärel kontrollib teiste saadud teadmisi (Kahoot, küsitlus, arutelu vms).

6. osaleb vestlustes, mis võib toimuda suunatud vestluse, suhtlussituatsiooni, rollimängu või intervjuu vormis; 7. tuleb toime igapäevastest suhtlusolukordades inglise keelt kõneleva inimesega; 8. oskab põhjendada ja selgitada oma arvamust; 9. kasutab IKT vahendeid keeleõppe eesmärgil; 10. töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas; 11. hindab oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi; 12. suudab iseseisvalt läbi viia sisuka inglise keele tunni (presenteerides enda valitud lemmikteemat).	Presentatsioon ühest riigist, kus õpilane on käinud või kuhu tulevikus sooviks reisida. Kogub riigi kohta infot, paneb selle grammatiliselt korrektselt kirja ning presenteerib oma tööd teistele. Kooli või kodukohta tutvustava filmi/laulu/luuletuse/postri vm loomine. Intervjuu koostamine, läbiviimine ja kokkuvõtete tegemine. Õppekäik vanalinna, et viia läbi intervjuu turistiga. Välismaa kirjasõbraga suhtlemine nii kirjalikult kui suuliselt.
--	--

3.3. Soome keel ja kultuur

Soome keele ja kultuuri algkursus annab võimaluse heita põgus pilk meie lähima sugulasrahva, soomlaste, keele- ja kultuuriruumi. Õpime mõistma, mis meid seob ja mis eristab. Püüame tunnetada, kui sügaval on meie ühised soome-ugri juured ja kas ning kuivõrd me tänapäeval sama puu erinevateks oksteks olemist adume. Kursuse keeleõppe osa keskendub tänapäevasele soome kirja- ja kõnekeelele. Õpime tervitama, rääkima endast ja oma perest, küsima naabri kohta, saame selgeks numbrid ja nädalapäevad, toiduained ja rõivad, kirjeldame, kuidas koolis läheb. Lisaks omandame teadmisi ja oskusi Soome igapäevaelus ja olmesituatsioonides toimetulekuks – suusapuhkus, saunaskäik või suvekodu külastamine olgu siinkohal vaid mõned märksõnad. Õppematerjalidena kasutame „[Hyvä-parempi-paras](#)“ õpikut ning töövihikut „[Suomen kielen työvihko](#)“. Mõlemad on leitavad Soome Instituudi kodulehel. Samuti Tallinna Ülikooli üliõpilaste loodud veebimaterjale <https://oppevara.tlu.ee/>.

Soome keel ja kultuur

Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud:

Õpilane:

1. omandab keeleoskuse algtasemel, mis võimaldab autentses võõrkeelses keskkonnas esmatasandil suhelda;
2. mõistab ja väärtustab oma ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi;
3. suhtleb sihtkeele kõnelejadega nende kultuurinorme järgides;
4. on võimeline jätkama õpinguid võõrkeeles;
5. analüüsib oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi; omandab elukestvaks õppeks motivatsiooni ning vajalikud oskused.

Õpitulemused

Õppesisu

Õpilane:

1. mõistab lihtsate vestluste, sõnumite ja tekstide sisu õpitud temaatika piires;
2. saab hakkama igapäevastes lihtsates suhtlusolukordades, tuginedes õpitud kultuuriteadmistele;

Soome keele õppimine ja õpetamine on põhjendatud pidevate kontaktidega hõimurahvaste vahel. Iga keel on kultuurikandja. Soome keelt õppides on õpilasel võimalik tutvuda naaberrahva kultuuri ja kommetega, et selle kaudu õppida hindama ka oma maa traditsioone. Et soome ja eesti keel on sugulaskeeled, pakub soome keele õppimine palju võrdlusvõimalusi. Soome keele õpe võib toetada eesti keele õpet ja vastupidi.

Keeletunnis suheldakse võimalikult palju soome keeles. Emakeelt kasutatakse vajaduse korral selgituste andmiseks. Keskse kohal on tegevused, mis nõuavad keele eesmärgistatud kasutamist ja lõimivad erinevaid

3. koostab lihtsaid tekste õpitud temaatika piires; 4. tunneb huvi õpitavat keelt kõneleva maa kultuurielu vastu; 5. kasutab võõrkeelseid teabeallikaid (nt sõnaraamatud, Internet) vajaliku informatsiooni leidmiseks; 6. seab eesmärged ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid; 7. seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonna kui ka teiste valdkondade teadmistega.	keeleoskuse aspekte. Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Keeleteadmised ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järkjärgult jõutakse esmaste grammatikareeglite teadliku omandamise juurde. Keeleõppe telje moodustavad teemavaldkonnad (mina ja teised, kodu ja kodukoht, riigid ja nende kultuur, vaba aeg) mille kaudu ja piires kujuneb suhtluspädevus. Teemade käsitlemisel lähtutakse õpilaste kogemustest, huvidest ja vajadustest. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja õpitava keele kasutamisel. Oluline on paaris- ja rühmatöö. Õpilasi suunatakse tegema iseseisvat tööd (lugema, infot hankima). Suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi. Esiplaanil on kuulamis- ja rääkimisoskuse arendamine ning õigete hääldusharjumuste kujundamine. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis, rakendades aktiivõppe meetodeid ning mängulisust. Lugemisoskust arendatakse lihtsate tekstidega ning kirjutamisoskust mudelkirjutamisega. Õpilased kasutavad A ja B- võõrkeele õppimisel omandatud õpioskusi ja -strateegiaid. Oluline on äratada huvi uue keele ja kultuuri vastu.
---	---

3.4. Matemaatika huvilistele ja edasijõudnutele

Aines raames tutvustatakse õpilasele matemaatikat, mis väljub põhikooli programmi raamidest ja mis võiks olla huvitav igaühele.

Matemaatika huvilistele ja edasijõudnutele	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Õpilane: 1. Lahendab aineprogrammi keerukamaid ülesannete 2. Lahendab olümpiaadi-, Nuputa- ja Känguru- võistluste ülesandeid 3. Teab põhikooli programmi ületavate matemaatika teemad 4. Märkab matemaatika rakendusi ja olemasolu igapäevaelus 5. Teab ja oskab kasutada matemaatilisi programme	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. Lahendab keerulisi ülesandeid 2. Oskab töötada nii iseseisvalt kui ka meeskonnas. 3. Tegutseb ka ebatavalistes olukordades. 4. Tunneb huvi matemaatika vastu. 5. Omandab uusi teadmisi ja oskusi. 6. Analüüsib andmeid. 7. Lahendab eluliste probleemidega seotud ülesanded. 8. Otsib vajalikku informatsiooni. 9. Lahendab loodusteaduslikke probleeme. 10. Koostab ja lahendab keerukaid reaalse elu probleeme.	• Õpetaja pakub eelmiste aastate olümpiaadiülesandeid arutlemiseks ja lahendamiseks. • Töö toimub mitmekesiselt: suuline küsitlus, arutlemine, testid, rühmatöö või paaristöö. • Õpilane otsib infot enda ümber või internetis ning hindab selle usaldusväärsus. Analüüsib statistilist infot ja teeb põhjendatud järeldusi. https://stat.ee/. • Voltimise ülesanded. Õpilane voldib keerukamad kujundeid nii juhendi abil kui ka iseseisvalt. Õpilane mõtleb milliseid matemaatilisi ülesandeid võiks selle voltimisega seostada. Lahendab matemaatilisi ülesandeid voltimise abil. • Harjutusülesannete lahendamine IKT abil. Kinnistamine ja harjutamine: https://www.taskutark.ee/ https://www.kool.ee/?10 https://stemy.com/ee

3.5. Väitluskursus

Suulise tekstilooma kursus keskendub suulise eneseväljenduse, eesmärgistatud kuulamise ja argumenteeritud esinemise ning tagasiside arendamisele.

Väitluskursus	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Õpilane: 1. väljendab end suulises keelekasutuses selgelt ja sobival; 2. oskab kaitsta oma seisukohti; 3. tunneb ära manipuleerimise; 4. rakendab loovat ja kriitilist mõtlemist.	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. tunneb tüüpilisi suhtlusolukordi, kõne liike, avalikule esinemisele esitatavaid nõudmisi; 2. oskab oma seisukohti põhjendada; 3. tunneb ära manipuleerimise ja oskab kaitsta oma seisukohti; 4. moodustab ja esitab teemakohaseid küsimusi; 5. oskab koostada ja esitada kõne; 6. teeb ettekande näitvahenditega; 7. jälgib tolerantselt ja kriitiliselt situatsiooni ning annab tagasisidet.	Kõne kui suhtlusolukord. Kõne veenvuse tegurid. Argumenteerimine ja emotsionaalsus. Demagoogiavõtted. Kõne koostamine ja esitamine. Kõne kui suulise dialoogi ja monoloogi liigid (ettekanne, sõnavõtt, koosolek, läbirääkimised, väitlus, repliik vm). Kõne eesmärgid. Kõne osad. Kehakeel. Väitlemine. Väitlemise olemus. Jaatav ja eitav kaasus. Kaasuse ülesehitus: teema, tuumsõnad, definitsioon, kriteerium, argumentatsiooni struktuur, tõestusmaterjal. Ümberlükkamine, taastugevdamine. Ristküsitlus. Kohtunikutöö ja tagasiside andmine. Praktilised tööd. Heli- ja videosalvestused ning nende analüüsimine

3.6. Ansambli laul

Kursuse eesmärgiks on õppida ansambli laulmist ja võimalusel ka mitmehäälsel laulu. Tegeleksime ka õpilaste hääleseadega ja hääleulatuse arendamisega. Repertuaari valiksime pigem popmuusika valdkonnast, aga kindlasti saavad õpilased ka ise valikut mõjutada. Tore oleks, kui saaksime võimaluse ka kooli erinevatel üritustel esineda, mis arendaks esinemisjulgust ja annaks lastele lavakogemust.

Ansambli laul	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Õpilane: 1. Õpilane peab viisi ja oskab laulda ansambli teineteisega arvestades. 2. Õpilane oskab vähemalt 4 laulu peast ansambli esitada. 3. Õpilane saab lavakogemust ja seega ka tema esinemisjulgus kasvab ja areneb. 4. Paranenud on hääleulatus ja kvaliteet.	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. Õpilane on koostöös ansambliga omandanud vähemalt 4 laulu. 2. Õpilane esineb enesekindlalt ja tunneb end laval hästi. 3. Õpilane on kooliüritustel ansambliga üles astunud vähemalt kahel korral. 4. Õpilane oskab käsitleda mikrofoni. 5. Õpilane oskab vajadusel laulda teist häält.	Ansambli stiili määratlemine ja repertuaari valimine Hääleharjutused ja hääleseade Mitmehäälsuse harjutamine Koos klaveriga või fonogrammiga lugude harjutamine Võimalusel mikrofoni kasutamise harjutamine Kergema liikumise seadmine ja ühtse esinemisriietuse valimine Esinemised kooli üritustel (nt õpetajate päev, jõulud, Eesti Vabariigi aastapäev jne)

3.7. Turundus: kuidas luua maailma lähedaim bränd?

Kas oled kunagi mõelnud, miks mõned brändid on lihtsalt lähedad, et sa tahad neid endale? Või kuidas reklaamid meie mõtteid ja tegevusi mõjutavad? Selles valikaines sukeldume turunduse põnevasse maailma! Teeme palju praktilisi asju – disainime logosid, mõtleme välja kampaaniaid ja proovime AI-d.

Turundus: kuidas luua maailma lähedaim bränd?	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Õpilane: 1. Mõistab turunduse rolli: saab aru, miks turundus on oluline nii ettevõtetele kui ka meile endile igapäevaelus. 2. Tunneb brändide hingeelu: oskab lahti mõtestada, mis teeb ühest brändist tugeva ja meeldejääva. 3. Loob ja analüüsib: suudab ise lihtsaid turundusideid genereerida ja olemasolevaid kampaaniaid kriitiliselt hinnata. 4. Mõtleb strateegiliselt: hakkab märkama seoseid toote, hinna, koha ja reklaami vahel. 5. Arendab loovust: julgeb katsetada uute ideedega ja kasutada oma fantaasiat turundusülesannete lahendamisel. 6. Töötab meeskonnas: oskab koostööd teha ja oma ideid teistele selgelt esitleda. 7. Märkab trende: saab aru, et turundusmaailm muutub pidevalt ja oskab märgata uusi suundi (nt AI). On ettevõtlik: julgeb mõelda "kastist välja" ja näeb võimalusi uuteks lahendusteks.	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. teab, mis on turundus ja selle põhimõtted 2. mõistab brändi olemust ning oskab luua lihtsa brändi avalduse ja kujundada logo. 3. oskab koostada lihtsa turundusplaani ja arvestada selle eelarvega. 4. tunneb digitaalset ja traditsioonilist turunduskanalit ning oskab planeerida integreeritud kommunikatsiooni.	1. Tutvume turunduse põhimõtete ja AIDA-mudeli ning 4P-ga, õppides neid päriselust näidete kaudu tundma. 2. Arutleme sihtrühmade, positsioneerimise ja konkurentsianalüüsi rolli üle turunduses, tehes SWOT-analüüsi. 3. Uurime brändi loomise aluseid: nime, logo ja brändi avalduse kujundamist ning nende kaitsmist. 4. Koostame lihtsa turundusplaani ja arvestame selle juures nii eelarve kui ajakavaga. 5. Õpime mõõtma turundustegevuste tulemusi ja analüüsima turuandmeid, et teha teadlikke otsuseid. 6. Arutame rebrandimise vajadust ja brändi järjepidevuse olulisust, kasutades tuntud näiteid.

on saanud esmase kogemuse tehisintellekti tööriistade kasutamisest turundustekstide või visuaalide loomisel	7. Vaatleme sisekommunikatsiooni ja persoonibrändi kujundamist kui osa turundusest. 8. Praktiliste tööde kaudu õpime looma turunduskommunikatsiooni ja katsetame turundust ka uutes kanalites ja AI abil. 9. Igas tunnis on rõhk arusaamise tekkimisel, loovate ideede genereerimisel ja praktiliste tööde kaudu omandatud teadmiste hindamisel.
---	--

3.8. Psühholoogiliste oskuste arendamine läbi soorituse

Kursus keskendub vaimsete oskuste arendamisele, mis toetavad sportlikku sooritust. Õpilased õpivad erinevaid psühholoogilisi tehnikaid ja oskusi, mis aitavad sooritusel paremini toime tulla ja areneda.

Psühholoogiliste oskuste arendamine läbi soorituse	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Õpilane: 1. Arusaamine psühholoogiliste oskuste rollist spordis 2. Teab olulisemaid psühholoogilisi oskusi, mis toetavad sooritust 3. Saab aru treeningu ja soorituse vahelisest seosest vaimse ettevalmistuse vaates 4. Rakendab erinevaid tehnikaid treeningutel/võistlustel 5. Oskab püstitada isiklikke eesmärke ja analüüsida oma arengut 6. Oskab jälgida ja suunata oma mõtteid, tundeid ja käitumist 7. Oskab raskuste ja ebaõnnestumistega toime tulla ja nendest õppida 8. Positiivne suhtumine vaimse treeningu olulisusse 9. Avatus eneseanalüüsiks ja enesearenguks	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. Õpilane oskab selgitada olulisemaid psühholoogilisi tehnikaid-oskusi, mis toetavad sooritust 2. Jälgib ja analüüsib oma arengut treeningpäeviku abil 3. Kasutab treeningul/võistlustel õpitud tehnikaid ja jagab kohemusi nende kasutamisel 4. Osaleb aktiivselt gruppitöös ja vestlustes	• Psühholoogiliste oskuste tähtsus spordis: mis, miks ja kuidas? • Motivatsioon ja eesmärgistamine: eesmärgid ja tegevuskavad, baasvajadused • Keskendumine ja tähelepanu: fookuse säilitamine, segajad, rutiinid ja tegevuseesmärgid • Emotsioonide juhtimine: lõõgastumise tehnikad, visualiseerimine, kujutlustehnika • Enesekindlus: eesmärkide seadmine, ettevalmistus, tagasiside • Treeneri/juhendaja ja vanemate roll

3.9. Tehisintellekti ja generatiivse AI alused

Valikaine tutvustab õpilastele tehisintellekti ja generatiivsete mudelite põhitõdesid, õpetab turvaliselt ja loovalt kasutama juturoboteid ning pildi- ja heligeneraatoreid õppetöös, suunab kriitiliselt hindama AI väljundite usaldusväärsust ja eetikat ning annab võimaluse luua meeskonnatööna oma väike AI-projekt.

7. klassi valikaine nimetus	
Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud: Õpilane: 1. kirjeldab, kuidas generatiivsed mudelid (transformerid tekstiks, difusioonimudelid pildiks) treenivad ja loovad väljundeid; 2. uurib juturobotite (LLM-ide) võimalusi ja piiranguid ning kasutab neid õppimise toetamiseks; 3. suhtleb juturobotiga tõhusalt, rakendades läbimõeldud käsklusi (prompt-tehnikaid); 4. mõistab andmete, algoritmide ja masinõppe seoseid; 5. rakendab sobivaid teksti-, pildi- ja heligeneraatori tööriistu uurimistööks turvaliselt 6. hindab AI väljundite usaldusväärsust, tuvastab kallutatust ning kasutab kontroll-allikaid faktide kinnitamiseks; 7. treenib ise pildiklassifitseerija 8. toob erinevaid näiteid AI kasutusvõimalustest teaduses, loovtöös ja igapäevaelus ning arutleb nende mõju üle.	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1. Selgitab generatiivse AI toimemehhanisme. 2. Vaatleb juturobotite kasutusjuhtumeid (tugiõpe, <i>brainstorming</i>, koodi selgitus) ja tuvastab piirangud. 3. Koostab erineva eesmärgiga promptide seeria ja võrdleb tulemusi.	Alustame AI põhitõdedest: mis on andmed, algoritmid, masinõpe ja generatiivsed mudelid. Lihtsate näidete abil näeme, kuidas transformer loob teksti ja difusioonimudel pildi. Seejärel proovime juturoboteid: õpime kirjutama selgeid "prompt'e", võrdleme vastuseid ja arutame, millal tulemust usaldada. Õpilased treenivad väikese pildiklassifitseerija ning katsetavad teksti-, pildi- ja heligeneraatoreid koolitöös.

4. Kirjeldab AI põhimõisteid (andmestik, algoritm, masinõpe, generatiivne mudel) ja toob näiteid. 5. Kasutab teksti-, pildi- ja heligeneraatori tööriistu, järgides turvalise ja vastutustundliku kasutuse juhiseid. 6. Hindab AI väljundite täpsust ja kallutatust, kasutades kontroll-küsimustikku. 7. Treenib ja testib pildiklassifitseerija. 8. Kaardistab ja esitleb vähemalt kolm uut AI kasutus-case'i valitud valdkonnas. 9. Koostab meeskonnaga miniprojekti (nt temaatiline juturobot või pildigeneraatori poster).	Iga tegevuse juures kontrollime fakte. Kursuse lõpus loob iga meeskond miniprojekti (näiteks temaatiline juturobot või AI-pildiplakat), esitleb seda ja hindab lahenduse kasulikkust, turvalisust ja eetilisust.
---	---

3.10. V-tech moodul

Valikaine annab õpilastele võimaluse arendada 21. sajandi oskusi praktiliste tegevuste ja kaasaegsete tehnoloogiavahendite abil. Tundides kasutatakse roboteid, droone, elektri- ja elektroonika komplekte, reaalajasüsteeme ning palju muud. Lisaks lahendatakse Raket69 stiilis ülesandeid, mis põimivad inseneeria, loodusõpetuse, füüsika ja matemaatika teadmised ning aitavad mõista, kuidas koolis õpitu rakendub päriselus. Valikaine eesmärk on äratada õpilastes teadushuvi põnevate ja praktiliste väljakutsete kaudu, arendades nii tehnilisi oskusi, loovat mõtlemist kui ka meeskonnatööoskusi. Võimalusel avatakse kaks soopõhist gruppi (üks tüdrukute ja teine poiste grupp).

7. klassi valikaine nimetus

Valikaine lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud:

Õpilane:

1. tunneb kaasaegseid tehnoloogiavahendeid (robotid, droonid, elektroonika komplektid, reaalajasüsteemid) ja kasutab neid praktiliste probleemide lahendamiseks;
2. ehitab ja programmeerib roboteid või juhib droone eesmärgipäraselt, et täita etteantud ülesandeid või lahendada väljakutseid;
3. mõistab erinevate andurite tööpõhimõtteid, oskab koguda nende abil infot ning siduda tulemused lahendustega, mis aitavad modelleerida või automatiseerida reaalseid protsesse;
4. seostab tehnoloogia rakendusi inseneeria, loodusteaduste ja füüsika teadmistega ning mõistab, kuidas neid saab kasutada päriseluliste probleemide lahendamisel;
5. arendab loovat ja kriitilist mõtlemist, meeskonnatööoskust ning võimekust kavandada, katsetada ja täiustada oma lahendusi;
6. väärtustab katsetamist ja vigadest õppimist, nähes probleeme võimalusena luua uusi ja nutikaid lahendusi;
7. mõistab tehnoloogia rolli ühiskonnas ja on teadlik selle pakutavatest võimalustest tuleviku väljakutsete lahendamisel.

Õpitulemused

Õpilane:

1. ehitab ja programmeerib erinevaid roboteid, et lahendada konkreetseid ülesandeid või väljakutseid;

Õppesisu

Kõik ülesanded on praktilised „käed külge“ tüüpi väljakutsed, mida lahendatakse peamiselt paaris- ja grupitööna. Ülesanded jagunevad nelja põhikategooriasse:

2. juhib ja programmeerib droone, järgides turvalise lennutamise põhimõtteid ning kasutades neid probleemide lahendamiseks; 3. mõistab erinevate andurite tööpõhimõtteid, oskab koguda ja analüüsida andmeid ning kasutada neid erinevate süsteemide loomisel; 4. seob loodusteaduste, füüsika, matemaatika ja inseneeria teadmisi tehnoloogiliste lahenduste loomiseks ning rakendab neid loova ja süsteemse probleemilahenduse kaudu. 5. töötab meeskonnas, jaotab rolle ja vastutust ning panustab ühise lahenduse loomisse; 6. esitleb oma lahendusi suuliselt ja/või digivahendite abil, põhjendades tehtud valikuid; 7. analüüsib oma lahenduste toimivust, teeb järeldusi ning pakub parendusvõimalusi 8. näeb seoseid tehnoloogia ja igapäevaelu vahel ning mõistab selle mõju ühiskonnale ja tuleviku väljakutsetele.	• Robootika ja programmeerimine – erinevate robotite ehitamine ja programmeerimine, droonide juhtimine ja lennuplaanide koostamine, andurite tööpõhimõtete mõistmine ning kogutud info sidumine praktiliste lahendustega. • Füüsika ja inseneeria – väljakutsed, kus päriselulisi probleeme lahendatakse füüsika- ja loodusteaduste teadmiste toel, kasutades inseneeria võtteid ja loovat mõtlemist. • Elekter ja elektroonika – elektrisüsteemide ja elektroonikaskeemide ehitamine ning reaalajasüsteemide ja automaatika lahenduste loomine. • Multimeedia ja audio-visuaal – audiovisuaalsete lahenduste loomine ning multimeedia vahendite rakendamine loovates projektides.
--	---